

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі
Українки Факультет іноземної філології
Кафедра німецької філології

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

ПРАКТИКА НАВЧАЛЬНА ФОНОЛОГІЧНА

підготовки	здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня
галузі знань	01 Освіта / Педагогіка
спеціальності	014 Середня освіта
предметної спеціальності	014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література)
спеціалізації	014.022 Німецька мова та зарубіжна література
освітньо-професійної програми	Середня освіта. Німецька та англійська мови. Зарубіжна література

Силабус нормативного освітнього компонента **«Практика навчальна фонологічна»** підготовки здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань *01 Освіта / Педагогіка*, спеціальності *014 Середня освіта*, предметної спеціальності *014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література)*, спеціалізації *014.022 Німецька мова та зарубіжна література*, за освітньо-професійною програмою **СЕРЕДНЯ ОСВІТА. НІМЕЦЬКА ТА АНГЛІЙСЬКА МОВИ. ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА**

Розробник: **Басюк Л. М.**, доцент кафедри німецької філології, кандидат філологічних наук, доцент

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми:

доц. Зубач О.А.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри німецької філології
протокол № 1 від 29.08.2023 р.

Завідувач кафедри німецької філології:

доц. Зубач О.А.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка Спеціальність: 014 Середня освіта Освітня програма: Середня освіта. Німецька та англійська мови. Зарубіжна література Освітній рівень: бакалавр	Нормативна
Кількість годин / кредитів <u>90/3</u>		Рік навчання: 1
		Семестр: 1
		Практичні (семінарські) -
		Самостійна робота: 84 год
ІНДЗ: немає		Консультації: 6 год
		Форма контролю: залік
Мова навчання <u>німецька, українська</u>		

II. Інформація про викладача (-ів)

Прізвище, ім'я та по батькові – *Басюк Леся Михайлівна*
 Науковий ступінь – *кандидат філологічних наук*
 Посада – *доцент кафедри німецької філології*
 Контактна інформація – +380 977147002; Basiuk.Lesia@vnu.edu.ua
 Дні занять: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу. Програма вивчення освітнього компонента «Практика навчальна фонологічна» належить до нормативних освітніх компонентів навчального плану факультету іноземної філології ВНУ імені Лесі Українки та укладена відповідно до ОПП «Середня освіта. Німецька та англійська мови. Зарубіжна література» підготовки бакалавра спеціальності «014 Середня освіта». Предметом освітнього компонента є процес формування у здобувачів освіти необхідних теоретичних та практичних основ для розуміння фонологічної будови німецької мови та коректної вимови.

2. Пререквізити. Для оптимального проходження та складання заліку з «Практики навчальної фонологічної» здобувачам освіти необхідно мати базові знання з німецької мови, практичної фонетики, а також загальні мовознавчі знання.

3. Мета і завдання освітнього компонента. *Метою* освітнього компонента «Практика навчальна фонологічна» є формування у здобувачів освіти необхідних компетентностей, достатніх для оволодіння основами звукової будови німецької мови та її комунікативних і територіальних особливостей вимови.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення наступних *завдань*:

- ознайомлення здобувачів освіти з предметом вивчення;
- засвоєння здобувачами освіти термінологічного апарату фонології/фонетики, необхідного для аналізу звукової будови мови;
- засвоєння фонетичних явищ та особливостей вимови, артикуляції німецьких голосних та приголосним фонем, наголосу, інтонації.

4. Результати навчання (компетентності).

Практична мета освітнього компонента «Практика навчальна фонологічна» полягає у формуванні у здобувачів освіти загальних і фахових компетентностей:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, до комунікації іноземною мовою за предметною спеціальністю.

ФК 1. Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету.

ФК 5. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів на засадах компетентнісного підходу, аналізувати результати їхнього навчання.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. *Відтворює* основні концепції та принципи педагогіки і психології; *враховує* в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів.

ПРН 4. *Здійснює* добір і *застосовує* сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів; критично *оцінює* результати їх навчання та ефективність уроку.

ПРН 5. *Вибирає* відповідні форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; *аналізує* динаміку особистісного розвитку учнів, *визначає* ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

ПРН 7. *Демонструє* знання основ фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності), *оперує* базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.

ПРН 8. *Генерує* обґрунтовані думки в галузі професійних знань як для фахівців, так і для широкого загалу державною та іноземною мовами.

ПРН 20. *Демонструє* володіння іншомовною комунікативною компетентністю відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти в усіх видах усного і писемного спілкування.

ПРН 21. Доводить конкретними прикладами зв'язок між розділами мовознавства і одиницями різних рівнів системи мови, пояснює мовний і мовленнєвий матеріал, вміє сам і навчає учнів користуватися словниками різних типів.

5. Структура освітнього компонента.

1 СЕМЕСТР

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ. робота	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ бали
Змістовий модуль 1. Фонологія, як розділ мовознавства						
Тема 1. Звукова будова німецької мови. Базові фонологічні явища.	15	-	-	14	1	Т / 4
Тема 2. Особливості транскрибування.	15	-	-	14	1	ФЗ / 6
Разом за модулем 1	30	-	-	28	2	Т / ФЗ / 10
Змістовий модуль 2. Системні особливості голосних та приголосних у сучасній німецькій мові						
Тема 3. Системні особливості німецького вокалізму.	15	-	-	14	1	ФЗ / 5
Тема 4. Системні особливості німецького консонантизму.	15	-	-	14	1	ФЗ / 5
Разом за модулем 2	30	-	-	28	2	ФЗ / 10
Змістовий модуль 3. Трансформації фонем у мовленнєвому процесі						
Тема 5. Особливості наголосу у слові.	15			14	1	ФЗ / 5
Тема 6. Особливості наголосу в реченні та тексті, паузи, інтонація.	15			14	1	ФЗ / 15
Разом за модулем 3	30			28	2	ФЗ / 20
Види підсумкових робіт (за потреби)						
Інше (залік)						60
Всього годин / Балів	90	-	-	84	6	100

*Форма контролю:

Т – тест;

ФЗ – фонетичне завдання в межах теми (транскрибування, інтонування та відтворення автентичного тексту за заданим зразком)

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Під час проходження «Практики навчальної фонологічної» здобувач освіти зобов'язаний опрацювати певний матеріал самостійно, а саме:

- опрацювати теоретичний матеріал;
- працювати з аудіо матеріалами;
- підготувати словник термінів;
- підготувати власний аудіо запис автентичного тексту

Теми для самостійного опрацювання:

1. Предмет і завдання фонології.
2. Поняття фонем та її функції.
3. Система фонем сучасної німецької літературної мови. Голосні фонем, їх класифікація.
4. Артикуляційна та акустична характеристики голосних фонем у їх головних виявах.
5. Варіанти голосних фонем у ненаголошеній і наголошеній позиціях.
6. Приголосні фонем, їх класифікація.
7. Артикуляційна та акустична характеристики приголосних фонем у їх головних виявах.
8. Позиційні зміни приголосних та голосних звуків у потоці мовлення.
9. Коартикуляція. Явища асиміляції та гемінації.
10. Звукова редуція в мовленнєвому процесі.
11. Наголос у сучасній літературній німецькій мові. Роль наголосу в розрізненні слів та їх форм. Типи наголосу. Слова з рухомим і нерухомих наголосом.
12. Інтонація та її структурні компоненти. Інтонаційні моделі різнотипних синтагм і речень.
13. Фонематична та фонетична транскрипції.
14. Походження, розвиток та основні риси нормативної вимови.
15. Фоностилістичні варіанти німецької нормативної вимови.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувачів освіти: Опрацювання матеріалу для самостійної роботи є обов'язковим компонентом оцінювання, що впливає на нарахування балів за поточне оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) складання підсумкового тесту може відбуватись в онлайн формі за погодженням у деканаті, а оформлені матеріали можна передати третьою особою.

Здобувачам освіти можуть бути зараховані результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті (професійні курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн-освіта, стажування). Процес зарахування врегульований Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені

Лесі Українки. Згідно встановленого порядку можуть бути визнаними результати навчання, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають одному заліковому модулю в цілому (але не більше 6 кредитів за навчальний рік), так і його окремому змістовому модулю, темі (темам), які передбачені цим силабусом.

Політика щодо академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Із загальними засадами, цінностями, принципами та правилами етичної поведінки учасників освітнього процесу, якими вони повинні керуватися у своїй діяльності, можна ознайомитися у [Кодексі академічної доброчесності ВНУ імені Лесі Українки](#).

Політика щодо дедлайнів та перескладання: У разі виконання усіх передбачених силабусом завдань, в підсумку за семестр здобувач освіти може отримати максимальний бал 40. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (мінус 30% від максимально передбаченого балу). Перескладання підсумкового тесту відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

V. Підсумковий контроль

Формою підсумкового семестрового контролю є залік (максимальний бал 60). Здобувачі освіти складають залік згідно з розкладом, затвердженим навчальним відділом ЗВО. На залік виноситься представлення мінісловника та фонетичне читання тексту.

Якщо здобувач освіти не склав залік вчасно, то має можливість перескласти його ще двічі (другий раз – викладачеві, третій раз – комісії).

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 – 81	Добре
67 – 74	Задовільно
60 – 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VII. Рекомендована література

1. Christina Noack: Phonologie. Winter, Heidelberg 2010, ISBN 978-3-8253-5796-2.
2. Hans Grassegger: Phonetik, Phonologie. Schulz-Kirchner, Idstein 2001, ISBN 3-8248-0483-2.
3. Haueis E. Tongruppe, Informationseinheit und Thema-Rhema-Gliederung: Aspekte der kommunikativ-pragmatischen Struktur des Satzes. Osnabrucker Beiträge zur Sprachtheorie. -Deutsche Grammatik 2005.N 30.S. 13–30.
4. Jacobs J. Fokus. Hintergrund-Gliederung und Grammatik. Intonationsforschungen.- München, 2008. S. 89–134.
5. Jacobs J. Probleme der freien Wortstellung im Deutschen. Sprache und Pragmatik: Arbeitsberichte. Lund, 2008.Nr. 5. S. 8–37.
6. Jörg Meibauer: Einführung in die germanistische Linguistik. 2. Auflage. Metzler, Stuttgart 2007, ISBN 978-3-476-02141-0, S. 70–120.
7. Karl-Heinz Ramers: Einführung in die Phonologie. 2. Auflage. Fink, München 2001, ISBN 3-7705-3265-1.
8. Kohler K.J. Einführung in die Phonetik des Deutschen. Berlin: Erich Schmidt Verlag, 2007. 236 S
9. Luuko-Vinchenzo L. Formen von Fragen und Funktionen von Fragesätzen. Eine deutsch-finnische kontrastive Studie unter besonderer Berücksichtigung der Intonation. - Tübingen: Max Niemeyer, 2009. 296 S.
10. Meibauer J. Existenzimplikaturen bei rhetorischen W-Fragen. Sprache und Pragmatik: Arbeitsberichte.-Lund, 2000.-Nr. 19. S. 27–45.
11. Meibauer J. Sentence Mood, Lexical Categorical Filling, and Non-propositional "nicht" in German. Sprache und Pragmatik: Arbeitsberichte. Lund, 2000.Nr. 16.- S. 1–28.
12. Meinhold G., Stock E. Phonologie der deutschen Gegenwartssprache. Leipzig, 2012. 256 S.
13. Morris C.W. Zeichen, Sprache und Verhalten. Mit einer Einführung von Karl-Otto Apel. - Düsseldorf: Pädagogischer Verlag Schwann, 2004. 418 S.
14. Oppenrieder W. Selbständige Verb-Letzt-Sätze: Ihr Platz im Satzmodussystem und ihre intonatorische Kennzeichnung. Zur Intonation von Modus und Fokus im Deutschen/Hrsg. von H. Altmann. Tübingen, 2009. S. 163-244
15. Sven Staffeldt: Einführung in die Phonetik, Phonologie und Graphematik des Deutschen. Ein Leitfaden für den akademischen Unterricht. Tübingen 2010, ISBN 978-3-86057-295-5.
16. Tracy Alan Hall: Phonologie. Eine Einführung. De Gruyter, Berlin 2000, ISBN 3-11-015641-5.

17. Zimmer H.D. Sprache und Bildwahrnehmung: die Repräsentation sprachlicher und visueller Informationen und Interaktion in der Wahrnehmung. - Frankfurt am Main: Haag und Herchen, 2003. 251 S.